

T.C. S.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 31.1.2008
Sayı: 1467

1824

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın, Başbakan Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını dilerim.

M. Rıza YALÇINKAYA
CHP Bartın Milletvekili

Bilindiği üzere İllerimizin sosyal, ekonomik ve kültürel göstergeler yardımıyla gelişmişlik düzeylerinin saptanması, plancıların üzerinde önemle durduğu bir konudur. Konuya ilişkin araştırmalar, günün koşullarına uygun yeni politikalar üretilmesinden dolayı oldukça önemlidir. Bu araştırmalar ile sosyal ve ekonomik değişkenler baz alınarak, illerin gelişmişlik düzeyleri belirlenmekte, aynı özellikleri taşıyan iller sınıflandırılmakta, coğrafi bölgelere göre gelişmişlik sıralamaları belirlenmekte, eğitim, sağlık, sanayi gibi sosyal ve ekonomik sektörlere göre farklı mekan birimlerinin sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyleri tespit edilmektedir.

Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı tarafından yapılan ve 2003 yılında yayımlanan **"İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması"** çalışmasının temel amacı illerin, coğrafi bölgelerin, ve istatistiki bölge birimlerinin sosyo-ekonomik gelişmişlik seviyelerini karşılaştırmalı olarak belirlemek ve çeşitli mekansal ölçeklerde sektörel bazda gelişmişlik sıralaması elde etmektir.

Araştırma 81 ilimizi kapsamış ve 81 ilin sosyo-ekonomik gelişmişlik seviyelerini yansıtan 100'e yakın gösterge çeşitli kurum ve kuruluşlardan temin edilmiş, yapılan ön inceleme ve değerlendirmeler sonucunda il ölçeğinde, ancak 58 göstergenin kullanılabilir nitelikte olduğu kabul edilmiştir.

Araştırmada başlıklar haliyle; demografik göstergeler, istihdam göstergeleri, eğitim göstergeleri, sağlık göstergeleri, sanayi göstergeleri, tarım göstergeleri, inşaat göstergeleri, mali göstergeler, altyapı göstergeleri ve diğer refah göstergeleri, kullanılan değişkenlerdir.

Bu değişkenlerle; illerin sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralaması, birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci derece gelişmiş iller sıralaması, coğrafi bölgelere göre sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralaması, Avrupa Birliği sınıflandırmaları çerçevesinde yapılan ve 2002 yılında Resmi Gazetede yayımlanan Düzey-1 ve Düzey-2 "İstatistiki Bölge Birimleri" sınıflandırmasına göre Düzey-1 ve Düzey-2 sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralaması, imalat sanayi gelişmişlik sıralaması, sağlık sektörü gelişmişlik sıralaması, eğitim sektörü gelişmişlik sıralaması, belirlenmiştir.

Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığınca yapılan bu araştırmanın sonuçları; Kalkınmada Öncelikli Yörelere belirlenmesine, kamu kaynaklarının tahsisine ve özel sektör yatırımlarının yönlendirilmesine ilişkin politikaların belirlenmesinde, temel dayanak niteliği taşımaktadır. Böylesi önemli bir araştırmada kullanılan veriler, 2000 yılına ait veriler olup, hatta, mali göstergelerde; fert başına kamu yatırımları miktarı, fert başına teşvik belgeli yatırım tutarı, fert başına ihracat ve ithalat miktarı verileri 1995 yılına ait verilerdir,

Bu nedenle;

- 1- Araştırmada; Türkiye İstatistik Kurumu, Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Sanayi ve ticaret Bakanlığı, Bankalar Birliği, Maliye Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Hazine Müsteşarlığı, Dış Ticaret Müsteşarlığı, Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Karayolları Genel Müdürlüğü, TEAŞ, Türk-Telekom A.Ş. gibi kurum ve kuruluşlardan alınan, 2000 yılına ait değişkenler kullanılmıştır. Söz konusu kurumlar 2008 yılına geldiğimiz bu günlerde neden hala yeni verileri elde etmek için çalışmalarını yapmamaktadırlar? Özellikle Türkiye İstatistik Kurumu esas görevi olan ve böylesi önemli araştırmalarda kullanılan verileri elde etmek için anket çalışmalarını neden yerine getirmemektedir? Kurumların maddi imkansızlıklar nedeniyle böylesi çalışmaları yerine getirmediği veya paralarını bu tür harcamalara kullanmadığı yönündeki duyurularımız doğrumudur?
- 2- 2000 yılı verileri kullanılarak 2003 yılında tamamlanan **"İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması"** sonuçlarının, 2008 yılı ülkemiz şartları ve illerimizin durumları düşünüldüğünde, sosyo-ekonomik yapının nasıl değişeceği, hükümetiniz tarafından araştırılmakta mıdır? Yoksa hükümet bütün planlarını 2000 yılı verilerini baz alarak mı sürdürmeyi düşünmektedir?
- 3- Araştırmada kullanılan önemli değişkenleri hazırlayan kurum ve kuruluşlar yeni çalışmalar yaparak verilerini, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı'na sunacaklar mıdır? Yoksa araştırmada yeni tekniklerin kullanılması mı düşünülmektedir?
- 4- Bilindiği gibi "AB Destekli Bölgesel Kalkınma ve Sınır Ötesi İşbirliği" programlarından bugüne kadar toplam 35 il yararlanmıştır. Söz konusu programların amacı bölgeler arası gelişmişlik farklarının azaltılması olarak belirlenmiş ve programların öncelikleri bu doğrultuda tanımlanmıştır. Şimdi 2000 yılı verileriyle yapılan bu çalışmalar neticesinde, İllerin gelişmişlik düzeyi belirlenmiş ve bu programlardan yararlanacak iller tespit edilmiştir. 2008 yılında, 2000 yılı verileri baz alınarak, AB programlarından yararlanacak illerin tespit edilmesi doğru bir yaklaşım mıdır?
- 5- DPT Müsteşarlığınca 1995 yılında başlayarak, 1997 yılında tamamlanan Zonguldak-Bartın-Karabük Bölgesel Gelişme Projesi, BRLİ-GERSAR/ TÜMAŞ Konsorsiyum firmasına 1 milyon ABD dolar karşılığında hazırlattırılmış, fakat projenin bir türlü hayata geçirilememesi nedeniyle 1 milyon ABD dolar'lık yatırım boşa gitmiştir. Hazırlanan projenin beklenen sonuçları arasında 113.000 kişiye iş imkanı'nın sağlanacağı ve göçün azalacağı, tarım ve ormancılık faaliyetlerinin dengeye oturacağı, refah, gelişim, işgücü niteliğinde artışlar sağlanacağı belirtilmiştir. Zonguldak-Bartın-Karabük Bölgesel Gelişim Projesinin faaliyete geçirilememesinin nedenleri nelerdir?